

WSTĘP

Dlaczego ekosystemy leśne są tak istotne?

Las, oprócz dostarczania surowca drzewnego - odnawialnego i ekologicznego, z którym mamy do czynienia praktycznie na każdym kroku codziennego życia (papier, meble, narzędzia, budowle i elementy konstrukcyjne budowli) pełni także szereg funkcji pozaprodukcyjnych, m.in.:

- Ogromnie ważna rola w procesie wiązania dwutlenku węgla, uważanego za jeden z głównych składników powietrza powodującego powstawanie efektu cieplarnianego. Jest to więc tożsame z wpływem ekosystemu leśnego na skład atmosfery, zapobieganiem i łagodzeniem zmian klimatycznych
- Zapobieganie erozji gleby – przeciwdziałanie powstawaniu powodzi, lawin i osuwisk
- Regulowanie, stabilizacja obiegu wody w przyrodzie i magazynowanie wody
- Tworzenie złożonego ekosystemu, będącego domem dla ogromnej ilości zwierząt, dzięki czemu może być zachowany i powiększany potencjał biologiczny ogromnej liczby gatunków – oprócz dużych ssaków, których ślady bytowania łatwo zauważyć, lasy są domem dla wielu gatunków ptaków, płazów, gadów, owadów i mikroorganizmów jak np. pierścienice, nicienie, larwy owadów oraz glony zamieszkujące gleby leśne
- Funkcja społeczna polegająca na kształtowaniu warunków do zdrowego wypoczynku, turystyki i rekreacji oraz podniesieniu walorów estetycznych krajobrazu

Dlaczego w warunkach Beskidów warto inwestować w zalesianie?

W warunkach Beskidu Niskiego i Sądeckiego grunty niezalesione charakteryzują się stosunkowo niskim potencjałem produkcyjności rolnej, natomiast las na tych glebach rośnie bardzo dobrze – drzewa charakteryzują się przeważnie szybkim przyrostem i dużą zdrowotnością. Jako tzw. przedplon dobrze przyrasta tu przede wszystkim sosna i modrzew oraz brzoza, natomiast docelowymi gatunkami drzew leśnych, odpowiednimi dla terenów administrowanych przez Nadleśnictwo Nawojowa są jodła i buk, w domieszce także klon jawor. Uważa się, że obszar Beskidu Sądeckiego jest królestwem

jodły – drzewa tego gatunku osiągają imponujące rozmiary, a urok karpackich jedlin od wielu pokoleń urzeka miłośników przyrody.

Do gruntów rolnych niskich klas bonitacji oraz wyłączonych z produkcji rolnej można uzyskać dopłatę na zalesienie.

Niezbędnik osoby chcącej zalesić grunt

Do kogo skierowany jest program?

Program zalesień jest skierowany do rolników (osoby fizyczne lub prawne), będących właścicielami lub współwłaścicielami gruntów. Osoba, której współmałżonek jest właścicielem gruntu także może starać się o zalesienie.

O pomoc może wnioskować rolnik, mający numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne gmin, powiatów oraz województw, także mogą starać się o pomoc w zalesieniu, jednakże przyznawane im środki obejmują tylko koszty założenia uprawy leśnej czyli tzw. wsparcie na zalesienie.

WSTĘP

Aby starać się o zalesienie, powinieneś dowiedzieć się, czy na danej działce możliwe jest zalesienie

1. Kryteria możliwości przeznaczenia gruntu pod zalesienie

- Powierzchnia przeznaczona pod zalesienie powinna wynosić co najmniej **0,1 ha** i mieć więcej niż **20 m szerokości**. W przypadku gdy grunt graniczy z lasem bądź zalesieniem szerokość może być mniejsza
- Czy **miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego** pozwala na zalesienie działki? – informację taką możesz uzyskać we właściwym Urzędzie Gminy
- **Grunty orne, łąki, pastwiska, sady oraz plantacje owoców mogą być** przeznaczone pod zalesienie.
- **Trwałe użytki zielone, pastwiska trwałe, plantacje choinek i drzew szybko rosnących oraz grunty nie wykazane w ewidencji gruntów i budynków jako grunty rolne nie kwalifikują się** do przyznania pomocy.
- Czy działka położona jest na terenach NATURA 2000? - Jeżeli opracowane plany ochrony będą przewidywały możliwość dokonywania zalesień na obszarach Natura 2000, wówczas, jeżeli

nie będzie to kolidowało z celami ochrony tych obszarów będzie istniała możliwość ich zalesienia.

- Czy przez działkę przebiegają linie energetyczne, rowy, ciek wodne, drogi lub występują na niej inne obiekty?
- Czy grunt znajduje się na terenie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego bądź obszaru Natura 2000?

2. Niezbędna dokumentacja

- **z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska**

- w przypadku gruntów położonych w rezerwach przyrody, parku krajobrazowego bądź jego otuliny, a także na obszarach Natura 2000 wymagana jest decyzja od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o braku sprzeczności zalesienia z celami ochrony tych obszarów

- **z Urzędu Gminy**

- zaświadczenie o możliwości wykonania zalesienia (zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego lub studium)
- odmowa wydania zaświadczenia, jeśli działka znajduje się poza terenami NATURA 2000.

- **ze Starostwa Powiatowego**

- wypis i wyrys z rejestru gruntów,
- kopia mapy ewidencyjnej.

- **od Geodety**

- jeśli na Twojej działce występuje fragment lasu, drogi, rowy, linie energetyczne, czy inne, które nie będą zalesiane, konieczne będzie wrysowanie przez geodetę na mapę obszaru pod zalesienie, wraz z rozpisaniem powierzchni w różnych klasach gleby wraz z łączną powierzchnią do zalesienia,
- starając się o zalesienie powinieneś dokładnie znać przebieg granicy swojej działki
- działka powinna mieć wyraźnie oznaczoną granicę w terenie - na jej narożnikach i załamaniach powinny znajdować się paliki wskazujące przebieg granicy, najlepiej jeżeli zrobione jest to przez geodetę. Pamiętaj o obowiązku ogrodzenia uprawy

- Wizyta i praca geodety będzie także konieczna jeżeli starasz się o dopłatę na dolesienie z sukcesją naturalną, czyli z tzw. Schematu II
- **z Nadleśnictwa**
  - oświadczenie o powierzchni gruntów pod zalesienie (wzór oświadczenia na naszej stronie www)
  - wniosek do Nadleśniczego o wykonanie planu zalesienia (wzór wniosku na naszej stronie WWW)

TWORZENIE PLANU ZALESIENIA

1. Pierwszym krokiem ku stworzeniu Twojego planu zalesienia jest sprawdzenie kompletności i poprawności przygotowanych dokumentów oraz wniosku
2. Aby wyjaśnić wątpliwości i nakreślić szkic planu spotkasz się na gruncie ze specjalistą Służby Leśnej, który będzie odpowiedzialny za wartość merytoryczną Twojego planu. Omówicie m.in. problematykę zalesień, sposoby i porę sadzenia, warunki glebowe, wilgotnościowe oraz mikroklimat w miejscu przeznaczonym pod zalesienie, wymienicie uwagi. Możesz też przedstawić swoje życzenia i wyobrażenia wobec swojego przyszłego lasu
3. Kolejnym etapem jest sporządzenie planu zalesienia przez specjalistę Służby Leśnej i zatwierdzenie go przez nadleśniczego
4. Po odebraniu planu zalesienia udaj się do właściwego oddziału Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w celu złożenia wniosku o przyznanie pomocy na zalesienie. Pamiętaj, aby do ARiMR wziąć ze sobą plan zalesienia i całą dokumentację z nim związaną.
5. Na każdym etapie prac związanych z planem zalesienia możesz kontaktować się z leśnikiem prowadzącym daną sprawę, wyjaśniać wątpliwości i zasięgać porad.

POWSTANIE TWOJEGO LASU

1. Wczesną jesienią roku poprzedzającego sadzenie wykonaj badanie zapędrczenia gleby. W planie zalesienia będzie wskazówka jak to wykonać.

2. Wiosną, gdy temperatura już jest dodatnia podjedź do szkółki leśnej w celu zakupu odpowiednich sadzonek. Nr telefonu do Gospodarstwa Szkółkarskiego Nadleśnictwa Nawojowa na Feleczynie: (018)-471-12-17 lub 784-018-173
3. Pamiętaj aby zwrócić szczególną uwagę na region pochodzenia sadzonek. Jest to ogromnie ważne, aby wysadzić drzewka właściwego pochodzenia, z odpowiedniego regionu. Numery regionów, z których sadzonkami możesz sadzić będą w Twoim planie zalesienia. Zapytaj osobę sprzedającą sadzonki o region pochodzenia lub doradź się leśnika prowadzącego Twoje zalesienie.
Zalesienie uprawy sadzonkami z innego niż przewidziany regionu pochodzenia będzie skutkować utratą możliwości dofinansowania oraz nieodebraniem uprawy.
4. Zachowaj i odpowiednio przechowuj wszystkie dokumenty otrzymane przy zakupie sadzonek: faktury, etykiety dostawcy, świadectwa pochodzenia sadzonek będą potrzebne przy odbiorze powierzchni.
5. **Sposób przetransportowania i przechowywania sadzonek po ich wyjęciu ze szkółki ma ogromny wpływ na udatność uprawy.** Przesuszenie korzeni może nastąpić przez drobny błąd podczas transportu lub przechowywania, a praktycznie uniemożliwia przyjęcie się sadzonek. Doradź się szkółkarza lub leśnika prowadzącego Twoje zalesienie jak odpowiednio przetransportować sadzonki i jak z nimi postępować w miejscu sadzenia aby nie straciły na żywotności.
7. Sadzenie wykonuj tak, jak przewiduje Twój plan zalesienia. Zwróć uwagę na odpowiednie przygotowanie gleby i sposób sadzenia. Istotne, aby nie zagiąć ani nie zawinąć korzeni przy sadzeniu, a także nie posadzić za głęboko bądź za płytko. Wszystko to jest bardzo ważne dla przyjęcia się sadzonek i dalszego rozwoju drzewek. W razie wątpliwości możesz zawsze zasięgnąć porady leśników.
8. Zalesienie zostało odebrane, dotacja przyznana sadzonki się pięknie przyjęły i pną się w górę. To jednak nie koniec. Aby sadzonki przerodziły się w drzewka, później w coraz większe drzewa, żeby odpowiednio przyrastały, należy je odpowiednio prowadzić. Opis czynności pielęgnacyjnych znajdziesz w planie zalesienia, a z każdym pytaniem i wątpliwością możesz kierować się do leśników, w szczególności do prowadzącego sprawę Twojego zalesienia.

Opracował: Przemysław Nosal

